

J E L E N T É S
A M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRÁNAK ÁLLAPOTÁRÓL
1886—87-ben.

MAJLÁTH BÉLÁTÓL.

Méltóságos Igazgató Úr!

A lefolyt évről illetőleg 1886-ik évi július 1-től 1887-dik évi augusztus 31-ig, tizennégy hónapról szóló jelentésemet a Széchenyi országos könyvtár állapotáról általában, ennek szaporodásáról, a véghezvitt munkálatokról, kiadásairól, szerzeményeiről s a személyzet munkálkodásáról van szerencsém méltóságodnak hivatalos tisztelettel a következőkben előadni.

A mennyire örvendetesnek mutatkozott a lefolyt munkaidő alatt a könyvtár állásának minden irányban való gyarapodása, annál sajnálatosabban kellett tapasztalni a tér hiányát, mely úgy a felszaporodott nyomtatványok, mint a kéziratok, de kivált az oklevéltári anyag elhelyezése körül fölmerült. S ez annál is inkább hátrányosabb az intézetre nézve, mert a mellett, hogy az anyag szakszerű kezelése, elrendezése, felállítása majdnem lehetlenné vált, az olvasó, a tudós, a búvárló közönségre nézve hozzáférhetlenné marad mindaddig, míg a kellő elhelyezésnek akadálya, a helyszüke, megszüntetve nem lesz. Ezen ténykörülmenynek kézzelfogható bizonyítékát nyújtja a nyomtatványok szaporodásánál az, hogy, csak egy példát hozzak fel, a *historia hungarica* terme, a mely már annyira zsufolva van, hogy már alig lehet az e szakba vágó nyomtatványok egy-egy kötetét illető helyére elhelyezni, s azon eshetőségnek van a könyvtár kitéve, hogy az anyag rohamos szaporodásával annak lajstromozása,

felállítása szünetelni fog, s halmazban, elzárva, elveszett holt anyaggá válik, mindaddig, míg majd csak megfeszített munkaerővel lesz képes a személyzet e helyszűke miatt beállandó rendezési hátralékot hosszabb idő alatt legyőzni. A levéltárban pedig az ez év folyamán átvett két nagyobb családi levéltár most is még a ládáknban van, hozzá férhetetlen, mert nincs hely, hol azokat felállítani lehetne. Ily körülmények között, midőn ismét azon kilátással kecsegtethetjük magunkat, hogy két nevezetes család letéteményezi levéltárát, előállott azon kínos kényszerűség, hogy a történelem e megbecsülhetetlen kincsét, a családi levéltárakat, vagy visszautasítani kellend, vagy használatlanul becsomagolva hagyni, mert nincs hely a felállításra.

Midőn is, a méltóságos igazgató urnak e szempontból, évek óta hivatalos tisztelettel felterjesztéseimet mindannyiszor meg tettem volna, s ez év folyamán Méltóságod rendeletére, úgy a két felszeretlen könyvtárterem bebútorozása, valamint a folyosóknak levéltári helyiséggé* való adaptálására nézve a kész terveket benyújtottam; ismételve hangsúlyoznom kell tiszteletteljes javaslatomat az iránt, hogy e helyszűkén egyelőre csak úgy lesz segítve, ha a két bebútorozatlan könyvtári terem bebútoroztatik, s a folyosók egyike levéltári helyiséggé adaptáltatik. Megkívánja ezt a könyvtár helyes adminisztratiója, a rend fen tartása, mely nélkül e tudományos nagy kincset értékesíteni nem lehet, megkívánja a közönség, az intézet érdeke, a közönség azért, hogy tudományos művelődésének tápot szerezhessen; az intézet azért, hogy jelenlegi színvonalánál alább ne szálljon, sőt inkább mindig magasabbra emelkedjék, midőn már most is a hasonló intézetek között az első sorban áll.

A könyvtári műveletek rendes munkakörén belől, különösen kell fölemlítenem, hogy a személyzet hivatalos teendőiben példás szorgalommal járt el, egyszerűzetten végzi feladatát, a folyó napi ügyek körül hátralék ninesen, a lajstromozás, czédulakatalógusok készítése, a szakbeosztás szakadatlanul foly; a búvárló és olvasó közönség részéről, a gyors és pontos kiszolgálát és előzékenység tekintetéből panasz nem merült föl; s örömmel kell jelentenem azt is, hogy könyvesonkítás, elidegenítés egy izben sem fordult elő.

A könyvtári személyzetre vonatkozó változás, csak a könyv-

tár érdekeinek megfelelőleg történt a lefolyt évben akkor, midőn Horváth Ignác hosszú évek során napidíjas, később mint irnok, könyvtári segédőrré s helyette könyvtári gyakornokká Markovics Sándor napidíjas neveztetett ki.

Forgalmi, szerzeményi és kiadási statisztikáját a könyvtárnak a lefolyt 14 hónapról a következőkben van szerencsém Méltóságodnak bemutatni:

I.

az olvasó teremben volt	12668
a tudósok termében	2305
hírlapolvasók	2000
könyvkölcsönzők	417
<hr/>	
Összesen: 17390 egyén.	

II.

Használtak:

a) nyomtatványt	26079
b) kéziratot	1077
c) okiratot	5513
d) hírlapot	2800
<hr/>	
Összesen: 35469	

III.

Szerzemények:

a) nyomtatvány	4110
b) kézirat	130
c) oklevél, levél	8262
d) pecsétlenyomat	28
e) fényképmásolat	16
<hr/>	
Összesen: 12546	

IV.

Szerzeményekből:

a) ajándék	184
b) letétemény	7818
c) vásárlás	1698
d) köteles példány	2846
<hr/>	
Összesen: 12546	

V.

1.	{	ajándékoztatott: nyomtatvány	131
		vásároltatott: "	1133
		köteles példány "	2846
		Összesen: 4110	
2.	{	ajándékoztatott: kézirat	2
		vásároltatott: "	128
		Összesen: 130	
3.	{	ajándékoztatott: oklevél	51
		vásároltatott: "	393
		letéteményezettett: "	7818
		Összesen: 8262	
4.	{	vásároltatott: pecsétlenyomat	28
		" fényképmásolat	16
		Összesen: 44.	

VI.

Kiadatott:

a) nyomtatványokért	9170	frt	17	kr
b) oklevelekre	815	"	50	"
c) könyvkötésért	708	"	17	"
		Összesen: 10693		
		frt 84 kr.		

VII.

Összehasonlítás:

	olvasók	használtak	szaporodás	kiadás
1885/6	21565	43702	7257	5375
1886/7	17390	35469	12546	10693
				frt 86 kr.
				" 84 "
1886/7				
több			5289	5317
kevesebb	4175	8233		frt 98 kr.

Az olvasók számának csökkenését megmagyarázza azon körülmény, hogy a lefolyt évben a könyvtár helyiségének két oldali homlokzatán új ablakrámak tétettek be, mi miatt a termek a látogató közönségtől a szokott időnél előbb lettek elzárva, s okozta az leginkább: hogy az egyetemi könyvtár olvasó

terme délelőtt is nyitva levén, e miatt az olvasók nagy része oda tódult: minek természetes következménye lett, hogy a kisebb számú olvasó közönség kevesebb nyomtatványt használt el. Ellenben a könyvtári anyagszaporodást részben a nagyobb vásárlások, részben pedig a levéltári letétemények okozták.

A könyvtár egyes osztályait illetőleg azok részletezését, a következőkben kívánom Méltóságodnak jelenteni:

A nyomtatványok között megszereztük Borsáti P. Ferencnek egy eddigelé ismeretlen magyar históriás énekét 1656-ik évből, mely csak latin kiadásban volt ismeretes, s ezzel a régi magyar könyvtárt ismét egygyel szaporítottuk. Érdekes és becses szerzeménynek tekinthető egy latin iskolai dráma az 1649-ik évből „*Patrona Hungariae in Coelos assumpta*“ czim alatt, melyben, mint szereplők, a többiek között részt vettek Farkastyáni Draskovics János, Beresényi Miklós, Lippai György később esztergomi érsek, Bársony később nagyváradi püspök, gróf Eszterházi Pál később nádor stb. Ritka példányú nyomtatvány egy 1659-ik évben *Guttovieni* József *pozsonyi* lakos által „*Carmen barasticum*“ czimű I. Lipót császár dicsőítésére kiadott s latin, görög, magyar és cseh versezet. Értékes azon *baseli* 1529-ik évi nyomtatvány, melyet Erasmus Rotterdamus „*Vidua Christiana*“ czim alatt kiadott és Mária özvegy királynénak, II. Lajos nejeinek ajánlott.

A kéziratok gyűjteménye legnagyobb részben magyarországi vonatkozású munkákkal szaporodott a XVII-dik századtól a XIX-dikig latin, magyar, német és szláv nyelvű codexekkel. Ezek között kiemelendők néhai *Lasztókai* László eperjesi főgymnasiumi tanár kéziratai, melyek Eperjesre nézve számos becses történeti, művelődéstörténeti adatokat tartalmaznak. Becses szerzeménye a kéziratárnak Bessenyei Györgynek „*Tarimenes utazása*“ I. kötete, melyet Tóth Zsigmond földbirtokos Füzes-Gyarmathán őrizett s tőle megvétetett; s evvel ezen munka teljessé lett, minthogy annak II-dik kötete kéziratárunkban már régebben megvolt. Foktői Jánosnak: „Az Embeor Életének Eredetiről Természetiről Állapottiarol irattatot Köniw. Foktői János Wácson *varassi* Praedicator által, 1614.“ Irodalmunk ezen kéziratot nem ismeri, mely egy befejezett egészet képez, s úgy látszik, hogy ez csak ezen kéziratban maradt fenn, mely valószínűleg a szerzőnek

sajátkezű írása, s a „Régi Magyar Könyvtárnak“ egy újabb ismeretlen adalékot nyújt. Megvétellett Komáromy Antal susai birtokostól. A hazai református iskolázás történetére érdekes kézirat egy sárospataki 1789. évben írt mű: „A magyarországi reformationnak, reformált ecclesiának, iskoláknak rövid históriája“ czim alatt. Kiadatlan munka a jelen századból: „Páloczy Horváth Ádám-tól egy biographiai mű, mely a hazai költészeti irodalom történetéhez járul adalékokkal; megszereltetett Aigner Lajostól. *Cherrier* Miklósnak egyháztörténeti és más munkái, melyek kéziratok oly autograph bejegyzéseket tartalmaznak, melyek a nyomtatott kiadásokból hiányzanak. Fekete Imrének 1671—1678-ik évig terjedő orvosi recipe-gyűjteménye, az orvostudományi irodalom történetét gyarapítja ismeretlen adatokkal. Kraus Györgynek: „Memorial und Kurtzer Bericht der Stadt Schässburg und der sächsischen Städte in Siebenbürgen; XVII. századbeli kézirat. Mészáros Lázár első magyar hadügyminiszternek sajátkezű naplója az emigratio idejéből. Kiválóan érdekes úgy is mint autograph, úgy is mint a függetlenségi harcoknak adattára.

Eötvös József nagyobb számú érdekes kéziratok és levelezései.

A kézirat-tárnak szakszerű lajstromozása folyamatban van.

A fényképgyűjtemények között megszereltetett egy Corvin-codex czimlapja Emich Gusztáv gyűjteményéből és ugyanannak borítéktáblája; a köznigsbergi XIV. századi magyar nyelv-empléktöredék, a müncheni kir. könyvtárból két czimlapja: az „Agathias de bello Gothorum“ czimű Corvin codexnek, Cicero codexének czimlapja Garázda Péter czímerével; és egy 1466-ik évi magyar codexnek jellemző négy lapja.

A lefolyt évben eszközölt fényképezési másolatok szerénye által, ezen gyűjtemény immár 670 darabra szaporodott, melyek négy csoportba lettek beosztva, u. m. 1. hazai vonatkozású középkori kéziratok; 2. Corvin-codexek; 3. oklevelek és 4. nyomtatványok, melyek külön tokokban conserváltak.

A levéltár a korszakok történelmi érdekességére nézve oly mérvben szaporodott, mely a megelőző évek gyarapodását messze túlhaladja, mert az Árpádok korára 4, a mohácsi vészt megelőző korra pedig 339 oklevél esik. Ezen anyag azonban nem csak mennyiség tekintetében, hanem belső érték és tartalom

szempontjából is kiválóan becses. Tekintve azt, hogy a levéltárnak vétel útján történt gyarapítására 815 frt 50 krnyi összeg fordított, első érték tekintetében, a vétel által szerzett oklevelek valóban meg is felelnek az összeg nagyságának.

Kiemelendők az oklevelek közül a Petneházy-család két czimeres levele 1417. és 1462-ik évből, melyek úgy régiségük mint miniature-szerű festésöknél fogva, diplomatikai és műtörténeti becsesek birnak. Becsesek a Stúr egyetemi tanár gyűjteményéből megvásárolt 25 darab oklevél, melynek legérdekesebb darabja Róbert Károlynak 1332-ik évből származó czimeradó-mányozó levele Kolos mester részére; egy 148 darabból álló gyűjtemény, politikai levelezésekben igen gazdag, XVI. és XVII. századra vonatkozólag, egy része pedig az 1848/9-iki eseményeket illető gyűjteményeket egészíti ki. Érdekesekek br. Eötvös József és Deák Ferencz levelei, melyek irodalmi viszonyainkat világítják meg.

Az örvendetes példa, hogy egyes kiváló családaink levéltáraikat múzeumunkban helyezik el örök letétemény gyanánt, ez által nemcsak megóva azokat a pusztulástól, hanem egyuttal a történettudomány közkincsévé teszik, két előkelő családban ismét követőkre talált, az Ibrányi és Motesiczky családokban; a régebben letéteményezett Kállay-család levéltára pedig, egy mellék ág iratainak beküldése által nyert kiegészítést.

Az Ibrányi-család levéltára eddig Jenkén Ungmegyében Ibrányi Lászlónál volt elhelyezve; s nagy szolgálatot tett a történettudománynak, midőn ezt a Múzeum könyvtárában letéteményezte. Az oklevelek leginkább Szaboles- és a szomszéd megyékre vonatkoznak, és nagy számú oklevelek érintik a Pethneházy és Kállay családot. Az oklevelek száma 1048 és ebből 216 darab a mohácsi vész előtti korszakra esik.

A Motesiczky-család levéltára sokkal nagyobb az Ibrányi-féle levéltárnál s meghaladja a 6000 darabot, és Trencsén, Nyitra, Pozsony, Zólyom, Turóc és más szomszédos megyékre vonatkozó adatokat tartalmaz. A Kállay-levéltár nagy mértékben gazdagodott azon 769 darab oklevéllel, melyek dr. Thallóczy Lajos cs. kir. kormánytanácsos közvetítésével jutottak levéltárunkba.

Pecsénymat gyűjteménye a levéltárnak, mely csak alig egy-két éves, a lefolyt évben szintén szaporodott, s immár 150 darabból áll, s gazdag és tanulságos anyagot nyújt a hazai sphragistika és heraldika köréből. E gyűjtemény részére megszerzetett a müncheni kir. állami levéltárból 12 pecsétmás érczöntvényekben, a berlini kir. állami levéltárból 8 pecsét gyps lenyomata és a bécsi cs. kir. államlevéltárból 8 pecsét galvanoplasztikai másolatban.

Régi XI. és XII. századi királyi okleveleinket, melyek közül eredetiben egyet sem bir levéltárunk, fényképmásolatokkal iparkodtunk pótolni, hogy ez által a régi oklevelekben rejlő történelmi és diplomatikai tanulságok könnyebben hozzáférhetők legyenek. A lefolyt évben megszerzettek a pannonhalmi levéltárból II. Béla két oklevelének valamint egyik oklevele pecsétjének, és az esztergomi primási levéltárban őrzött II. Béla-féle oklevélnek fényképei.

A levéltárban az újabb szerzemények, az Ibrányi levéltár és a Kállay-féle iratok rendezettek és felállítottak. A régebbi anyagból újra rendeztetett a családra vonatkozó nagy számú iratok tömege a városok, czéhek és korrend szerint, és az ehhez szükséges jegyzék is elkészült; továbbá szakszerű rendezés alá kerültek a levelek és politikai levelezések, és ez utóbbiaknál a jegyzék is elkészítettett.

A hirlapkönyvtárt illetőleg, bár ha arról Méltóságod külön bő jelentésben értesül, de minthogy a Széchenyi országos könyvtárnak egyik kiegészítő osztályát és állandékát képezi, kötelességemnek ismertem, mint a könyvtárnak vezető öre, ez irányban is évi jelentésem fonalán a következőket röviden érteni: a lefolyt évben a magyar nyelvű hirlapok rendezése és felállítása a könyvtári folyosón befejeztetett, elkészült a czédulázása és a hiányok jegyzéke is. Van jelenleg a hirlapkönyvtárban 4494 magyar hirlap 5164 évfolyamban; az egész példányban hiányzó magyar nyelvű hirlapok száma 544. Mint kötelespéldány beküldetett a könyvtárba az elmúlt 1886-ik évben 426 magyar és 130 idegen nyelvű, összesen 556 hirlap. Öszehasonlítva az előbbeni évekkkel, 94 hirlappal járt több a lefolyt évben. A be nem küldött hirlapok száma, bár ha tetemesen szaporodott, az 1885-ik évben 73 volt, holott a lefolyt 1886-ik évben csak 30-ra rúgott.

A hiányos régi hírlapok kiegészítése is jóval előbbre haladt, s pótolhattak a kolozsvári múzeum-egylet, a budapesti Ráday-féle, Berzeviczy Tivadar, Bodó Lipót és Toldi László gyűjteményéből.

Folyamatba tétetett még a lefolyt évben az idegen nyelvű hírlapok revideálása és czédulázása, és a hiányzók följegyzése, s elkészült eddig 384 hírlapnak 1159 évfolyama.

A közönségnek könyvtárunk iránti rokonszenve és pártolása a lefolyt évben is nyilatkozott azon lelkes hazafiai adományokban, melyek által könyvtárunk gyarapodását emelni kívánták s kiknek száma 64-re rúg; s midőn név szerint csak egy-nehányat említünk fel, valamennyien fogadják e helyen is a könyvtár hálás köszönetét a nagylelkű adományokért. Szaporították a könyvtár állagát a többek között: Umberto olasz király O felsége, Simor János esztergomi érsek ő eminentiája, Pauer János székesfehérvári megyés püspök, Szendrei János dr., Géresi Kálmán, Székely József, Békey István, Balázs Sándor, Fodor Gyula, Zimányi Lajos, Széll Farkas, Ortway Tivadar sat. Szaporították továbbá könyvtárunkat adományaik által még több belföldi intézetek, hatóságok és társulatok.

Meglátogatták intézetünket tudományos kutatások czéljából a külföldi tudósok közül: dr. Zakrevszky Vincze, krakkói egyetemi tanár, Schöyen Erzsébet norvég írónő, Patera Adolf prágai tanár, dr. Malinovszky L. krakkói egyetemi tanár, Hughes-Hughes a british Múzeum őre, dr. Jeiteles Károly insbrucki könyvtárnok és germanista, Quido Maria Dreves jezsuita Hollandiából, Macchi Diego barzellónai hírlapíró, Matusenka Lajos cs. kir. mérnökkari százados, Teophil Harnwohl erdészeti író Lembergben. Hazai tudósaink közül könyvtárunk tudományos kincsei között buvárkodtak: Hunfalvy Pál, Gyulai Pál, Zichy Antal, Joannovics György, Jókai Mór, gr. Kuun Géza, Szily Kálmán, Szilágyi Áron, Beöthy Zsolt, Pónori Thewrewk Emil, Goldzieher Ignác, Volf György, Simonyi Zsigmond, Heinrich Gusztáv, Lehr Albert, Csergheő Géza, Pulszky Ferenc, Tóth Lőrincz, Wenzel Gusztáv, Brassai Sámuel, Szabó Károly, Salamon Ferenc, Rómer Flórián, Szilágyi Sándor, Henszelmann Imre, Fraknoi Vilmos, Nagy Iván, Pesty Frigyes, Pauler Gyula, Thaly Kálmán, Hajnik Imre, Torma Károly, Deák Farkas, Nagy Imre, Mátyás Flórián, Finály

Henrik, Kerékgyártó Árpád, Ökröss Bálint, Jakab Elek, Domonvöszky Endre, Haan Lajos, Zsilinszky Mihály, br. Radvánszky Béla, Károlyi Árpád, Vécsey Tamás, Szentkláray Jenő, dr. Thallóczy Lajos, dr. Pulszky Károly, Ballagi Aladár, Bunyitay Vincze, Kováts Gyula, Csaplár Benedek, Gelich Richárd, Herman Ottó, Széll Farkas, Várady Gábor, P. Szathmáry Károly, dr. Csánki Dezső, Bihari Péter, Velics Antal, Békey István, Ráczy György, Szádeczky Lajos, Asbóth Oszkár, Mangold Lajos, dr. Halász N.

Évek óta fentartott összeköttetését a könyvtár a külföldi könyvtárakkal levelezések, megkeresések és könyvkölcsönzések által az elmúlt évben is fentartotta, nevezetesen levelezési viszonyban állott a czernoviczi csász. kir. egyetemi könyvtárral, a bécsi egyetemi, a bécsi cs. kir. udvari, a krakkói cs. kir. egyetemi, a müncheni kir. akad. és állami könyvt., a bécsi cs. kir. udvari állami és házilevéltárral, a göttingai egyetemi könyvtárral, a bécsi cs. kir. Institut für österr. Geschichtsforschung, a berlini cs. állami levéltár, a königsbergi egyetemi, a stuttgarti királyi, a veronai káptalani könyvtár, a kölni városi levéltár, a bécsi udv. kamarai levéltár, a müncheni állami levéltárral és a brüsszeli kir. könyvtárral.

Tudományos kutatások céljából a Múzeum utazási átalányát a lefolyt évben igénybe vette, kitűzött speciális czélok mellett, Csontos János segédőr és dr. Fejérpataky László segédőr-levéltárnok. Csontos János, a magyarországi vonatkozású középkori kéziratok, és a Corvin-codexek földerítése érdekében tett tudományos utazása közben átbúvárolta a müncheni, stuttgarti, heidelbergi, darmstadti és frankfurti könyvtárakat. Megvizsgálta és tanulmányozta a következő kéziratokat a müncheni kir. udvari könyvtárban: Guilelmi de Varignana: *Practica Medicinae* XIV. századi hártya-codexet, mely Mladien Pál horvát-bosnyák bánaknak van ajánlva. Stuttgartban: Ptolomaeus *Cosmographiáját*, XV-ik századi latin kéziratot, herczeg Waldburg-Wolfegg Károly wolfeggi könyvtárából. A német tudósok ezen kéziratot a Corvin-codexekhez hasonló kiállítása miatt Corvin-maradványnak nyilatkozta, Csontos János tanulmányozásai alapján, úgy külső mint belső indokokból kimutatta, hogy azt a Corvina-maradványokhoz sorolni nem lehet. Heidelbergben az egyetemikönyvtárban Thuróczy *Cronicájának* egykorú német fordításának

kéziratát, mely számos illusztrációkkal van ellátva; közöttük Hunyadi János és Mátyás arczképei; Frater György megöletésére vonatkozó kéziratot; Heinrich von Muglen *Hungarische Chronica; Wahrhaftige beschreibung und bericht des Türgyischen Regimentes solches Anno 1594. verhalten; Der Chron. Ungarn Rechte, Ursatz, Statuten 1572.* — Darmstadtban Mátyás király levelező könyvének egykorú töredékét; Frankfurtban a városi könyvtárban: Joannis archiepiscopi augustini votum pro Sigismundo Hungariae Rege; Sigismundi Regis Epistola ad reginam scripte; Bathorius Cardinalis oratio ad Regem totumque senatum habita Cracoviae.

Fejérpataky László a szombathelyi Ferencziek és a papnövélde könyvtárain kívül, hol magyarországi vonatkozású kéziratokat és ősnymtatványokat vizsgált, Bajorországban néhány állami levéltárat, a müncheni királyi könyvtárt, a királyi általános állami levéltárat, a nürnbergi kön. Kreisarchivban, továbbá a krakkói, boroszlói, berlini és a drezdai levéltárakban eszközölt kutatásokat. Adatokat gyűjtött a külföldi oklevéltárakban őrzött magyar oklevélyanyagról, tekintettel az oklevelek statisztikájára. A müncheni kir. állami levéltárban 1270—1526-ik évig 515 magyar vonatkozású okiratot constatált, ezek között kiváló fontosságuk a Hunyadi családra vonatkozó oklevelek; másolatokat és regestákat készített; egy nemzetközi oklevélformula gyűjteményben magyar vonatkozású formulákat talált. Nürnbergben a magyar királyoknak a XIV. század óta a nürnbergiek részére adott kiváltságleveleket átvizsgálta. Krakkóban a Jagellói egyetemi könyvtárban, a városi, káptalani és a hg. Czartoryski-féle levéltárban az Anjou-korra vonatkozólag számos hazánkat érdeklő oklevélre talált. A többi városok levéltárai pedig kivált Zsigmond, Mátyás és II-ik Ulászló királyunk alatti külföldi összeköttetéseink és kivált Szilézia Mátyás király uralma alatti viszonyainak földerítésére szolgálnak gazdag anyagot.

Irodalmi munkálkodása a könyvtári személyzetnek a lefolyt évben a következőkben sorolható fel:

Majláth Béla könyvtárőr.

1. Visszapillantás a történelmi kiállításra. *Archaeol. Értes.* 1886-ik évfoly.

2. Tanulmányok a történelmi kiállításból. Századok 1887. évfolyam.

3. Rendezte a történelmi kiállítást.

Barna Ferdinánd t. könyvtárőr.

1. A mordvin nép házassági szokásai. Felolvasta a Magy. Tud. Akad. I. oszt. 1887-ik évi máj. 2-iki ülésében.

Csontos János segédőr.

1. Jelentés a N. Múzeum könyvtárának állapotáról 1885/6. évben. A Magy. Könyvszemle 1886. évfoly.

2. A dresdai kir. könyvtár hazai vonatkozású kéziratai u. o.

3. Várady Péter kalocsai érsek ismeretlen Missáléja u. o.

4. Észrevételek Ballagi Aladár az „Astor Library“ cz. czikkére a M. Könyvszemle 1886.

5. Jelentés a Nemzeti Casino könyvtáráról. Az országos statisztikai hivatal évkönyvében.

6. Szerkesztette a Magyar Könyvszemlét.

Fejérpataki László levéltárnok.

1. Monumenta Vaticana Hungariae. Series I. Tom. I. Pápai adószedők számadásai 1281—1375 . . l. bevezetés és . . l. szöveg.

2. A történelmi congressus utóhangjai. Századok 1886. évf.

3. Válasz a néhány észrevételre. Századok 1886. évf.

4. Pápai adószedők Magyarországon a XIII. és XIV. században. Századok 1887. évf.

5. A veszprémi káptalan kincsei. Tört. Tár. 1887. évf.

6. Tapolezai Bertalan oklevélformulái a XIV. századból, Magy. Könyvszemle 1886-ik évfoly. (Ugyanaz külön is).

7. Szerkeszti a Turult, a magy. heraldikai és genealogiai társaság közlönyét.

Horváth Ignác segédőr.

1. A történelmi kiállításról. Magyar Salon 1886-ik évfoly.

2. Turcs et Hongrois. Le Revue de l'orient. 1886. évfoly.

3. Utmutató Budapest főváros történelmi kiállításában.

4. Magyarországi könyvészet 1886. Melléklet a Magyar Könyvszemléhez.

Végül még fel kell említenem Méltóságod előtt a Magyar Könyvszemlét, mely mint a múzeumi könyvtár kiadványa és közlönye, ez évben XII-dik folyamába lép. Könyvtártudományi és bibliographiai közleményeivel gazdagítja irodalmunkat. Az 1886-ik évi folyam teljesen megjelent, és gazdag tartalmával, valamint mellékleteivel méltán sorakozik az előbbeni évfolyamokhoz. Az 1887-dik évi folyam megjelenését ez év végén, a szerkesztő biztos kilátásba helyezte.

Ezekben kívántam Méltóságodat a könyvtár állapotáról jelen évi jelentésemben értesíteni.